X-ik évfolyam. 33-ik szám. Kőszeg, 1890. augusztus 17-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-uteczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; minden kor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

A „lutri“ kérdése.

Naponta uj eszmék nyomulnak előtérbe, akként, mint a hogy azokat a kor haladása követeli; az eszmék keresztülvitelénél azonban számolni kell a tényezőkkel, hogy azok nem-e inkább károsan hatnak a közösségre való tekintetben, mintsem a minden ujitásnál remélt javitásokat eredményezhetnék.

Tagadhatlan, miszerint a kislottó egy oly valami, aminek a tulajdonképeni nevét nem szabad kimondanunk, mert ezen intézmény, mely családok boldogságát dúlja fel, mely a közerkölcsöt megmételyezi, mely számtalanokat már mindenüktől, — vagyonuktól és becsületüktől — megfosztott, sajnos — törvény által van szentesitve!

Szentesitve! Igazán nevetséges, hogy még a kis lotto átkos létezésére is e magasztos és lelketátható szót: „szentesitve“ kell használnunk.

De im, közelg az idő, amidőn sárba lesz tiporható azon rendszer, mely csak átkot szült, mely a köznépnek megrontására igyekszik és mely szégyenfoltja az egész országnak — de mely kulturális államokban már nagyon régen nem létezik, vagy jobban mondva, soha nem is létezett!

Ostobaság-szülte-itélet sok minden badarságot elkövetett már, sőt (boszorkány-égetés Szegeden) emberélet is esett ennek áldozatul nem egyszer; ostobaság szülhette a kis lottót is!

József császár ezt mondá: „a kis lottónál nagyobb ostobaság csak az, ha az ember életében egyszer sem kisérli meg szerencséjét, aki pedig gyakrabban rakja a lutrit, az megérett az őrültek háza számára.“ Ha József császár tovább uralkodott volna, ma mi csak nevetjük őseinknek korlátolt észjárását, holott most csak sajnálkozni tudunk azon, hogy még mindig akadnak gyengeelméjü emberek, kik a lottóra hordják összes megtakaritott filléreiket — és — — — csodákra hisznek!

Ám, háta az Égnek — fogynak a lutrizók; a kincstár minden évben kevesebbet vesz be e czimen; józanodik a nép és óvakodik a könnyelmü pazarlástól és maga a kormány is átlátja elvégre, miszerint, tekintetbe véve nem egyedül a legutóbbi Farkas lottóhős esetét, hanem a kis lutri által sugalmazott cselekedetek által okozott erkölcsi hanyatlást is, elhatározta a kislottóuak beszüntetését és helyébe „valami másnak“ bevezetését.

A napi- és pénzügyi lapok örülnek, nagyon örülnek ennek — és mi is, és vélünk, azt hiszszük, minden józan gondolkozó hálát ad az égnek, hogy legalább már az akarat mutatkozik: javitani e borzasztó állapoton. Az akarat maga is győzelem! kivált ha az akarat komoly és nem fog megint badarabbnál badarabb dolgot teremni.

Félünk azonban, és nyiltan kimondjuk félésünk okát, hogy még rosszabb lesz mint volt eddig, ha a kis lottó helyett a Németországban is bevezetett ugynevezett osztálysorsjegyeket fogadják el nálunk, *mert ez a szegényt csak koldussá, a középosztályt csak szegénnyé és később pedig ezt is koldussá fogja tenni.*

Eddig a szegény ember 10—20 krt tett a lutrira; megkoplalta e rendkivüli kiadását, mert reménykedett, hogy majd kap pár 100 frtot; ezután ha játszani akar, elzálogositja vagy eladja majd keserüen összekaparitott holmiját, hogy egy ily osztály-sorsjegyhez juthasson — mert ő nyerni akar, hisz mindegyik második sorsjegynek nyernie kell!! arról azonban megfeledkezik, hogy nem lesz ő, vagyis nem okvetlen ő lesz azon szerencsés, akit a másodiknak, azaz a nyerőnek lehetne nevezni.

Nagy garral támogatják a bankárok az osztály sorsjegy eszméjét, mert majd lehet, ugy mint Németországban — gseftelni velük; az osztálysorsjegyek még azonfelül megszoktatják az elléle kiadásokat, a rendkivüli hasznot hozó igérvényüzletet is értékesitni fogják, a hol ismét csak a bankár és pénzüzlet fog a nyerni-vágyó közönség révén meggazdagodhatni — mitsem törődnek azzal, hogy ennek levét csakis a közép és szegényebb osztály issza meg, az egész szegénynek pedig épenséggel sohasem fog módjában lenni, a szerencsét csak legtávolabbról is felkeresni.

Különben lássuk csak, mit ir a „Magyar Mercur“ e havi 248-ik számában. A czikk igy hangzik:

A kis lutri eltörlése.

Az utóbbi időben több oldalról merült fel a hir, hogy a kis lutrit eltörlik es helyebe az ugynevezett osztálysorsjátékot léptetik életbe. Mindannyiszor megczáfolták a hireket, utalva arra, hogy Ausztria, melynek a kis lutri több mint 8 millió frt jövedelmet hoz, nem mondhat le e bevételi forrásról, Magyarország pedig egyoldalulag nem intezkedhetik lényeges károsodása nélkül ez ügyben.

Most azonban a czáfolatok daczára positiv alakban ujra közlik, hogy a pénzügyminiszteriumban tanuima-

TÁRCZA.

Lánzsér vára.

(Mutatvány Wittinger Antalnak „Kőszeg városa és környéke“ czimü müvéből.)

A kőszegi hegyekről északra, vagy a Répcze völgyéből északnyugatra tekintve a soproni hegység szakadozott vonala tünik szembe, melynek egyik legkiesb pontján egy magas sziklacsucson (632 m.) Lánzsér várának omladozó falai merednek égfelé. Nevét a német *Landsse* nyomán nyerte, de hogy kitől, bajos volna megmondani. A XIII. században Locsmánd várával felváltva a locsmándi várispánság főhelyét képezte. Zsigmond király 1424-ben a Garayaknak adta, 1425-ben Garay Miklós nádor és neje perben álltak Lánzsér vára és tartozmányai végett Fraknói Vilmos gróffal, s miután ez utóbbi pervesztes lett, Garay Miklós és neje a vár- és tartozmányaiba beiktattattak. Utánnok fiuk László, macsói bán örökli, kit, mint az Erzsébet pártján állót, Frigyes császár 1445-ben elfogatott, mert egy izben a Frigyes által zálogban birt Sopron várost megtámadta, s kitől azért Kőszeg és Lánzsér várát elfoglalta. 1459-ben Frigyes kezén lévén a vár, arra Garay Jób és nővére Anna jogot formálnak. 1479-ben Grafenekk Ulrik birta Lánzsért, akinek kezén azt Mátyás király 1482-ben kelt levelével is meghagyja tartozmányaival együtt. Az 1553-ban Sopronban tartott országgyülésen a rendek a királyt már ismételve fölkérték, hogy a határvillongások megszüntetésére és az Ausztriához kapcsolt kőszegi várnak és lánzséri urodalomnak kiváltására törekedjék. Lánzsér várban halt meg 1559. szept. 6-án az alig 20 éves Bona György, nagybátyja, Oláh esztergomi érsek jelenlétében. Ez utóbbi 1562-ben Lánzsér vár mellékleteit: Lakompak, Czinfalva, Nádasd és Kertes helységeket szegény ápoló- és nevelőintézet állitására a nagyszombati jezsuitákra hagyta. Eszterházy Miklós 1620-ban már innen inti a kőszegieket, hogy a király iránti hűségükben megmaradjanak. 1707 márczius 19-én Nádasdy Tamás gróf Lánzséron kelt levelében neheztelését fejezi ki a kőszegi birónak, hogy a városban lévő házában kuruczot, németet, mint valami vendégfogadóban elszállásol s felkéri őt, hogy ily boszantásoktól kimélje meg. Még ez évben julius 11-én, a vár lőporrobbanás következtében az őrséggel együtt a levegőbe röpült, de később még egyszer felépült. 1272-ben leégett s jóformán azóta rom. Teljes épségében hatalmas fellegvár volt, erős toronynyal és Sopron vármegyének Fraknó után legerősebb helye. Körülötte mérföldekre terjedő és vadakban gazdag fenyves erdei vannak Eszterházy herczegnek, kinek urodalmához tartozik a kis Lánzsér falu (673 r. k. német l. egykor mezőváros,) a vár- és egy klastromnak omladozó félben is büszke t laival. A mostani falunak a házai (88) majdnem kivétel nélkül a vár omladékaiból épültek.

A koronahegyi klastrom-rom.

Lánzsér vára közelében, de ennél még magasabban és Ausztria felé tekintve emelkedik a vidék fölé la Koronahegy, melyen a kamaldoliaknak szent Mihályról nevezett remetesége állott. Ezt 1701-ben Eszterházy Pál herczeg neje alapitotta, 12 szerzetes eltartására 15,000 frt alapitvány-tőkét tevén le, azon kikötéssel, hogy a szerzetesek különösen az Eszterházy-család tagjaiért naponkint imádkozzanak, a család üdvéért egy szentmise áldozatot mutassanak be Istennek s az alapitó nőnek szabad legyen néhány tisztességes személylyel az ő holta után pedig az Eszterházyak nejeinek, e remeteségbe bemenni s legalább a zárlaton kivül ebédelni. Az alapitvány-tőkén kivül az uradalmi erdőből évenkint 260 öl fát is utalványozott a nemeslelkü hölgy. Szaporitották a szerzetesek jövedelmét 1750-ben Domiani Péter perjelsége alatt Eszterházy Antal egy 50 öl hosszu és 20 öl széles halastóval és időnközönként mások pénzbeli alapitványokkal. A remeteség, melynek templomromjai még láthatók, 1782-ben eltöröltetvén, annak vagyonából a derecskei anyaegyháztól 1788-ban elkülönitett Lánzsér mezővárosban helyi káplánság szerveztetett amely 1805-ben plébánia-egyházzá alakittatott át. A lánzséri templomnak a remeteségből érdekes belső felszerelések is maradtak.

Egy emberbarátról.

A főváros krisztina-városrészi egyik csöndes és szép utczájában, a kékgolyó utczában van dr. Schwartzer Otto intézete, elme- és idegbajosok gyógyulására, ápolására.

nyozzák a kérdést és hogy közelebb e tárgyban enquetet is fognak tartani. Ebből azt kell következtetni, hogy a lehető egyöntetü eljárásra vonatkozólag Ausztriával már létre jön a megegyezés vagy, hogy a magyar kormány, túl téve magát eddigi aggodalmain, maga kiserli meg a lutri kiküszöbölését.

Akármint van is, megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy kormányférfiaink végre komolyan hozzálátnak a budget egy oly tételének elejtéséhez, a melynek nálunk amugy is csekély jövedelmezősége semmiféle arányban nem állott ahhoz a nagy erkölcsi kárhoz, a melyet főleg az alsó néposztályokban okozott. Pedig nálunk aránylag még nem is volt oly erős a játékdüh. Hiszen 1868—1877-ki átlagban a lutribetétek nem haladták meg a 3 és fél milliót, az 1878—1887-ki átlag pedig nem mutat többet évenkint 3.14 millió forintnál, holott Ausztriában az 1879—1884-ki átlagban évenkint 21 millió forintnál többet áldozott a lakosság a játék ördögének.

De ezen aránylag kedvezőbb viszonyok daczára tény, hogy a lutri betétei kis összegénél, huzásainak sürü egymásutánjánál és a chanceok csekélységénél fogva veszedelmesjószág főleg a „kis emberre" nézve, a kit a játék heve nagyon könnyen elvon rendes foglalkozásától és csökkenti munka és keresetképességét.

Mi jöjjön azonban a kis lutri helyébe?

Mert habár nem nagy összeg az, a mit jövedelemként nálunk az államnak hajt, mégsem mondhatunk le minden kárpótlás nélkül a több mint másfél millióról.

Ugy látszik, a mérvadó helyek az osztálysorsjátékot szántak helyettesitőnek. Ennek a klasszikus hazája Poroszország, a hol évente két ilyen sorsjátékot rendez az állam, a melynél a nyerési chanceok igazságosabbak, a betétek nagyobbak s igy az erkölcsileg romboló hatás jóformán nagyon csekély. Hivatalosan konstatálva van hogy Poroszországban az osztálysorsjátékban részt vevők tulnyomó része a jobbmódúak köréből kerül ki. E mellett az a körülmény, hogy csak kétszer évenkint és nem mint a lutrinál, hetenkint kétszer van huzás, lehetetlenné teszi a játszók folytonos izgalmát. A betétek egységesek, mert a sorsjegyeknek fix áruk van és ez korlátot vet a játékszenvedélynek. Végre az állam inkább közvetitő, mert megelégszik a betétek bizonyos százalékával és a bélyegilletékkel, mig a befolyó összegek tulnyomó részét nyeremények alakjában a játszóknak visszaadja akként, hogy minden második sorsjegyre okvetlenül esik nyeremény legalább a betétösszeg erejéig.

Az osztálysorsjátéknak ez a rendszere tehát minden esetre előnyös még az állam szempontjából is, mivel nem lesz nehéz dolog abból helyrehozni a kis lutri eltörlése révén szenvedett veszteséget. Sőt azt hisszük, hogy helyes kezelés mellett még jövedelmezőbbé is válhatik a lutrinál."

A mi nézetünk ellenkezik ezen feltevésekkel; legközelebbi számunkban visszatérünk a lottókérdésre.

Köszegh sz. kir. város épitési szabályrendelete.

(8. folytatás.)

35. §.

Folyosók.

A fő összeköttetést eszközlő és különösen a lakásokról a főlépcsőre vezető folyosók vagy falazatból, vagy pedig hordkövekkel illetve vastartókkal alátámasztott kőlemezekből tűzmentesen állitandók elő és korláttal látandók el, és szélességük általában legalább is a lépcsők szélességével egyenlő legyen.

Olyan folyosók, melyek nem képezik a lépcsőhöz való egyedüli közlekedést, tűzmentes mázzal ellátott fa vagy deszkaszerkezetből állithatók elő, de tűzmentes tetővel látandók el.

36. §.

Világitó udvarok, világosságfogók, felülvilágitás.

Világitó udvaroknak, melyekbe lakó helyiségek vagy konyhák nyilnak, legalább 8 □ méter alapterülettel kell birniok. De ha csupán folyosók, árnyékszékek, kamarák vagy egyéb lakatlan helyiségek megvilágitására szolgálnak, ez esetben legkisebb alapterületük földszintes épületeknél 2 □ méter, egy emeletesnél 3 □ méter, két emeletesnél pedig 4 □ méterben állapittatik meg. A kis udvarokra általában megjegyzendő, hogy azok hozzáférhetők legyenek, külön elvezető vizcsatornával birjanak és hogy ablakaik áttetsző üveggel és vasráccsal ellátassanak. —

Helyes szellőztetés czéljából a világitó udvarok alul is mintegy $^1/_{10}$ □ méter nyilásu, a szabad légből eredő légvezetéssel kell birniok.

Világosságfogók, melyek a szomszédházak felől faburkolatu tető erkélyek által a világosságot lépcsőházakba és efféle helyiségbe vezetnék, uj épitéseknél meg nem engedtetnek, a meglévők pedig a faburkolat vakolása által lehetőleg tűzmentesitendők, vagy egészen beszüntetendők.

Felülvilágitó üvegezések kő vagy bádog tokokba vagy vasbordákból álló vázba illesztve, tűzbiztos tetőknél megengedvék.

37. §.

Árnyékszékek, peczegödrök, szemét,- ganaj- és trágyagödrök, emésztő gödrök, csatornák, tisztogatás és vizmentesitès.

Árnyékszékek felállitásánál a közegészségügy és az illem követelményei kellőleg figyelembe veendők.

Egy közös, körülfalazott, befödött és bezárható árnyékszék két kis lakásnál többre ne szolgáljon.

Árnyékszékek se az utczára, se pedig helytelen fekvésü toldalékokba, hanem ha lehetséges — a háznak egy alkalmas, külön hozzáépitett toldalék részébe helyeztessenek, kellő levegőt és világosságot nyerjenek és a lakás egyéb részeitől falazott és vakolt falak illetve burkolatok által választassanak el.

Ha az árnyékszékek a szomszéd határfala mentén épülnek, akkor az épittető a szomszéd határfala és az ő árnyékszékének vizhatlan anyagból épitendő határfala között egy 16 cm. nagyságu közt fenntartani tartozik. Hulladékcsövek tartós és vizhatlan anyagból, u. m. üvegmázzal ellátott kőcserép v. agyagból, öntött vasból, czink bádokból stb. könnyen hozzáférhető és lehetőleg függélyes irányban a bekeritő falakon belül alkalmazva állitandók elő, a függélyestől esetleges elhajlásuk a 30° tul ne haladja. Felfele minden hulladékcső mint tömör anyagból képezett szellőztető cső a tetőn kivül meghosszabitandó és a hol megfelelő ürülék-levezető csatornák vannak, ajánlatos a tető csurgó-csöveket szellőztető cső képen azokba belevezetni.

A háztartásból vagy iparfolytatásból eredő száraz hulladékok kő vagy pléhfalakkal biró szemétgödrökbe gyüjtendők és a szükséghez képest eltávolitandók.

Trágyagödrök akkép lesznek elhelyezendők és tömöritendők, hogy a lefolyás kifelé csak szabályozott földalatti uton történjen és az esővíz benyomulása egyáltalán megakadályoztassék, azonkivül pedig szükebb városrészekben a lakott épületek közelében befedésökről is kell gondoskodni.

Ilyen gödrök a peczegödörtől elkülönitve, a kuttól legalább 8 méter távolságra lesznek elhelyezendők és a szomszédtól elszigetelendők. —

Peczegödrök, melyek az ürülő anyag időközönkénti elhordására szolgálnak, azon városrészekben melyekben főcsatorna nem létezik, állitandók elő, de csak addig, mig a csatorna-rendszer behozatik és azon kikötéssel, hogy utóbbinak behozatala után mindenki ahhoz tartozik alkalmazkodni.

Ezen peczegödrök az épület alapterületén kivül ugy helyezendők el, hogy az épület alapfalaival semminemü összefüggésben ne legyenek, a gödör belső világossága és a szomszéd felőli határfal között legalább 1 méternyire köz fennmaradjon, alapjuk és oldalfalaik vizhatlan anyagból előállitassanak, és a kiürités helyo felé kellő essessel birjanak.

Befödésökre kőlapok vagy boltozat alkalmazandók, melyeken a tisztitó nyilás kő v. vas fedővel légmentesen elzárható, — fából készült fedők csak félreeső helyeken alkalmazhatók és csak ugy, hogy a legközelebbi ablaktól 5 méter távolságban legyenek és földdel beboritassanak.

(Folytatása következik.)

Helyi és vidéki hirek.

— **Ünnepélyes istenitiszteletet** tartanak holnap valamennyi hitfelekezet templomaiban ő Felsége koronás királyunk születése napja alkalmával. Megjelennek azon a szokott közönségen kivül a városunkban székelő hatóság fejei és a helyben állomásozó katonai tisztikar.

— **Magas vendég.** Forinyák Gyula altábornagy, mint ő fensége József főherczeg, a honvédségi főparancsnok helyettese szerdán este Sopronból jövet városunkba érkezett és az itteni honvédcsapatok fölött szemlét tartott. Mint értesülünk, az altábornagy ur ugy a csapat kiképzéssel mint a laktanya-szemle eredményeivel teljes mértékben meg volt elégedve.

— **Szent-István napja** lesz szerdán, a magyar nemzet első királyának ünnepe. Már majdnem ezer éve annak, hogy a szentéletü nagy király megalkotta a magyar államot, hogy királyi jogart vett kezébe és bölcs előrelátással, biztos kézzel vezette az uj államot Europa révpartjához. A keresztény hitet, állami lételünket, alkotmányos életünket neki köszönjük; neki nemzeti intézményeink legfőbbikéit. A keresztény egyház ünnepet ül Szent-István napján, illő, hogy a magyar társadalom is szenteljen emléket első királyának. **Kőszeg** városa vallásos, hazafias polgársága nem tartozik az utolsók közé. Szent-István napját kellő szolemnitással ülte meg mindig s megüli, ugy reméljük, az idén is.

— **Búcsuk mindenfelé.** A nagyboldogasszonyi búcsun Rőtön az idén is, mint más években, sok volt a búcsujáró nép. A városi kiránduló-társaságokban azonban most hiány mutatkozott. Ugylátszik megvonták magukat itthon. Ma van a felső lászlói, jövő vasárnapon lesz a nagy-csömötei búcsu.

A ház s az előtte lombosodó gesztenyefák, a tisztaság és rend jó hatást gyakorolnak a látogatóra . .

Barátságos csend honol, néha hallatszik csak a budai hegyekbe igyekvő uri fogatok robogása . . .

Az utcza s az egész vidék alkalmas arra, hogy a kedélybeteg zavartalanul üdülhessen. A jó levegő, a pompás kilátás, munkatársaiul szegődnek az emberszeretet legmagasabb, legnemesebb gyakorlásának.

A szellemi romok gondozása nemes emberbaráti cselekedet, különösen azon az alapon, mint ezt már a feledhetetlen emlékü dr. Babarczi Schwartzer Ferencz megkezdette és fia, dr. babarczi Schwartzer Ottó közegészségügyi tanácsos folytatja.

Rém-regényekben és kirakat-szomorujátékokban az őrülteket, tébolyodottakat, a tébolydákat, rettenetes szinekkel állitja elénk a rosz irányu és helytelen képzelet.

Csak a Dante fantasmagoriáival alkotott pokol leirása hasonló ahoz a képhez, mit a legjótékonyabb intézményről a valóságot torzitó irók teremtettek.

Kényszerzubbony, kinzó kamarák, láncz, rettenetes hideg zuhany, ütés-verés, nedves börtön-fenekek, hol az őrült önmagát harapdálja; igy képzelték, igy irtik le a tébolydákat.

Igaz, hogy a mostani rendszer, a nem korlátozó, (non retraine) eljárás, a humánusabb bánásmód, s ha szabad igy kifejezni, gyenged kedélyápolás alkalmazása a tébolyodottság gyógyitását művelő tudomány dr. babarci Schwartzer Ferencz és dr. babarczi Schwartzer Ottó érdeme.

Soha nem kérkedtek vele, soha nem üttették maguk mellett a reklám nagy dobját, nem kopogtattak a halhatatlanságért élőknek kisajátitó gremiumok kapuján, szerényen, csöndben, de annál nagyobb tudományos képzettséggel működtek embertársaik javára . . .

Az a tudomány, s különösen annak gyakorlati alkalmazása, melynek művelésével a Schwartzerek az emberiség örök hálaját érdemelték ki, megköveteli, hogy aki magát annak szenteli, j ó e m b e r l e g y e n és pedig a szó legmagasztosabb értelmében.

Nem elég az, hogy az orvos szakmányban megvizsgálja betegeit, tapintsa üt-erét és vevényt irjon a bajra; óh, korántsem, hanem együtt kell vele érezni, átelni kórképét, résztvenni érzékcsalódásaiban, és pedig úgy, hogy a beteg ezt az együttérzést, akár öntudatosan, akár öntudatlanul észrevegye s abban enyhülést találjon.

S hol a világon nem lehet ugy alkalmazni a költő szavait mint itt: Sirj a sirókkal, nevess a nevetőkkel.

Aki a Schwartzer Ottó intézetét megtekinti, az boldognak fogja tartani azokat a boldogtalanokat, kik idekerültek; mint az anya ringatja, dédelgeti gyermekét, úgy dédelgetik itt a beteget s a már haldokló elmét, kedélyt és szivet feltámasztják.

De álljon itt szép költői és humánus leirása magának dr. S c h w a r t z e r O t t ó-nak „C s á k" czimü nagybecsü értekezéséből:

„Mielőtt azonban C s á k-ot mint tébolyodottságban szenvedő elmekórost mutatnám be, hisz okvetetlenül szükséges, hogy önök tisztelt olvasóim, velem együtt szivben és lélekben áthatva belépjenek egy önök előtt egészen ismeretlen világba, h o l bibort ölt a koldus és országok fölött uralkodik, h o l a dúsgazdag reszkető kézzel alamizsnáért esdekel, h o l anny csalódás után megtört szív boldogságban enyeleg é s a létért való küzdelemben eltörpült szellem vakitó légvárait épiti.

Csalódás, ha azt vélik, hogy e világban szenvedést látnak, t ö b b itt az öröm, mint a bú és gond, melyet elfőd a szellemre borult fátyol.

Nézzék azt a boldog lényt, hogy dédelgeti, hogy csókolgatja ölbe fogott pihe párnáját! Óvja a szellőtől, ringatja reszkető karjain, vele ébred, vele nyugszik, e g y p e r c z r e e l n e m h a g y j a; hófehér arczán a szenvedés nem feledé barázdáját; boldogságtól, anyai örömtől sugárzik szende kék szeme! . . .

Boldogsága csak rövid keletü . . . egyetlen gyermekéi veszté . . . lelke elborult . . . és azóta i t t b e n t j á r a szellemi romok között, k i n t felejtvén búját, fájdalmát!

Sulyos napok nehezedtek a hazára, a nemzet fegyverben áll és védi a szent rögöt. Egy gyilkoló golyó keresztül furja azt a nemes, fiatal szivet, melyért epedve imádkozik a hű ara. A harc rég lezajlott . . . a nemzet sirjából is feltámadt már; de azért ott térdepel imazsámolyán az a g g n ő, még mindig várja boldogságát, kit élve hisz, környezve dicsőség és babér által!

Elégült mosolylyal, barátságosan int felénk egy jóságos arcú öreg; kalapján ott diszeleg egy szárad t virágbokréta; a gomblyukban egy hervadt rózsa . . .

Vörös selyemkendőjét, csillogó gyürükkel telt ujjai morzsolgatja, mig kezével csókot hint a levegőbe. Gazdagnak, milliomosnak, a legboldogabb embernek képzeli magát; az is volt nem régiben. Ármány okozta nyomorát . . . m o s t k o l d u s; semmije, csak kóros boldogsága és egy jó testvéri szív, mely gondozza a rombadőlt lélek porhüvelyét.

Oh, mennyi szenvedést, mennyi nyomort enyhit az a kimérhetetlen jóság a k k o r i s, midőn homályával boritja szellemi életünket!"

Aki a humanizmus eme templomában megfordul, annak fogalma lesz arról az apostoli eljárásról, amit itt követnek.

Nem is csoda, ha a betegeknek ilyen jó dolguk van, mert az intézet igazgazgató főorvosa, dr. Schwartzer Ottó igazi jó ember, nemes szivü, jótékony s a hocus nobilis mértékét legjobban megközeliti.

Látták volna azt a leirhatatlan aggodalmat, mely az egész Krisztina-várost uralta, közelebbi sulyos betegsége alkalmával, melyből az Isten különös kegyelme az emberiség javára megmentette.

Az özvegyek, árvák, szegények imája segitette előzni ágya felől — a szerető és önfeláldozó hitvesnek, ki férje hivatásában mint egy igazi lelkésznő, u gy osztozik, — a halál angyalát.

És mikor felgyógyult, örömkönyek áradnak a szemekből s hálaadó ima fakadt a szivekből.

Meglett mentve az az ember, kit annyian szeretnek, ki mint orvos, ki mint tudós, mint emberbarát, családapa és barát kitünő, kifogástalan, mint a lovagkor minta lovagjai.

Aki éjjel-nappal, élete minden perczében hivatásának él s annak áldozza idejét, tudományát, egészségét s bármilyen terhes is ez a megváltó cselekedet, nyugodt lelkiismerettel idézi az üdvözitő szavait:

„Az én igám könnyü, az én igám édes."

Ő is olyan szerencsés, mint apja, hogy hivatásukat átérző orvosok segédkeznek nehéz munkájában.

Erdélyi Gyula.

— **Bucsujárás.** Nagy-Mária-Czellbe, mint minden évben, az idén is indul városunkból proczesszió, és pedig a jövő csütörtökön Major János prépost-plébános, kerületi esperes vezetése alatt. A mondott nap reggeli 6 órakor a plebánia-templomban szentbeszéd tartatik, utánna szentmise, mire a bucsusok utra kelnek. Ugy halljuk hogy az idén a szokottnál jóval többen vesznek részt a bucsujárásban.

— **Zenekarunk.** A Pohl Richárd zenetanitó által fölélesztett zenekar sok élénkséget kölcsönöz a városnak. Az utóbbi időben minden vasárnapon játszik valahol csekély belépési dij mellett, vagy, mint az ünnepnapon, nyilt utczán minden dij nélkül. A zenekar játékával most már vetekedik bármely katonai zenekarral. Jó aggharczos banda, mely bizvást oda illik a szombathelyi aggbarczosok Szent-István napi mulatságára, melyre tudvalevőleg a zenét fogja szolgáltatni.

— **Mulatság.** A *Konkordia* dalosegyesület régóta tervezett mulatságát a jövő vasárnapon, augusztus 23-án fogja megtartani a helybeli sörház-kertben. Ugy látszik ezzel lesz berekesztve az idei nyári mulatságok sora és a közönség kiveszi belőle a maga részét. A tiszta jövedelem fele részben a turistakör czéljának lesz átengedve.

— **A tanév kezdete a helybeli polg. iskolában.** A helybeli polgári fiu- és leányiskolában a közeledő 1890/91. tanévi beiratások szeptember hó 1., 2. és 3-ikán mindenkor délelőtt 8—12-ig eszközöltetnek. A nevezett napokon délután felvételi, javitó, pót és magánvizsgálatok tartatnak. A tanitás szeptember 4-ikén veszi kezdetét. A polgári iskolák első osztályába csak oly növendékek vétetnek föl: 1.) kik életük 9-ik évét betöltötték; 2.) kik az elemi iskola negyedik osztályának elvégzését legalább kielégitő bizonyitványnyal tudják igazolni. Az első évfolyamba lépni kiváuó tanulók korukat születési, végzett tanulmányaikat iskolai bizonyitványnyal kötelesek igazolni. Bármely osztályba lépő tanuló 12 éves kora előtt történt ujra oltottságát orvosi bizonyitványnyal köteles igazolni. Az igazgatóság.

— **Irodalom.** A várost és környékét irásban és képben feltüntető munka (**Kőszeg városa és környéke** *Wittinger Antaltól*) most nyer befejezést. A negyedik és utolsó füzet legközelebb kerül ki sajtó alól a környékbeli helységek és várak sikerült képeivel s egy kis térképmelléklettel. A még künnlevő előfizetési pénzeket szerző kéri mielőbb cziméhez juttatni, mert a munka befejezése tetemes költséggel jár s a kiadási terhek is a szerző vállaira nehezednek.

— **Változások.** Amint beszélik, a helybeli alsófoku ipar- és kereskedelmi iskola felügyelősége- és vezetésében legközelebb változások lesznek. Hogy előnyére vagy kárára-e a még zsenge korábau levő intézménynek, azt persze még nem lehet megmondani, azt csak a jövő fogja megmutatni.

— **Mulatozás közben** az egyik polgárember felsóhajt, hogy: Az Isten megsegiti a német embert! „Azám — szólt oda egyik asztaltársa — kiváltképen ha magyarul is tud.“ Megjegyezzük, hogy ez utóbbi bécsi ember, aki csak pár éve lakik Kőszegen.

— **Tanitóválasztás.** A közelünkben levő Alsó László kath. iskolaszéke pénteken töltötte be választás utján a Schedl Pál halálával megüresedett tanitói állomást. Az egyhangu választás Peltzmann Károlyra esett.

— **Villamütés.** Pörgölinben e hó 11-én az 51-ik számu házban becsapott a villám és azt felgyujtotta. A tűz, gyorsan érkezvén segély, nem terjedhetett tovább. Ebben a főérdem Schramel nevezetü szolgát illeti, ki az oltás körül kitüntette magát és megakadályozta, hogy a háztulajdonos pajtájába bele nem kaphatott a tűz. A hosszuszegi tűzoltók is gyorsan megjelentek az égő háznál.

— **A sopron-kőszegi vasut** közigazgattási bejárása — mint a *Sopron* irja — szept. hó elejével fog végbemenni. A kereskedelmi miniszterium részéről Markó miniszteri titkár küldetett ki.

— **A phylloxera Sopronban.** A phylloxera létezése Sopron város határában, — mint már irtuk — hivatalosan constatáltatván, a földmivelésügyi miniszter 34.469. sz. rendeletével a zárt elrendelte.

— **Mükedvelői előadást** rendeznek a jövő vasárnapon Csepregben az ottani tűzoltó-egyesület és a r. k. fiu-iskola javára. Az ez alkatommal szinre kerülő *Falu rosszá*-ban Bognár Ernesztin k. a., Garay Hermin k. a., Lukács Emma k. a., Petresits Ilona k. a., Zárda Mariska k. a, Baranyay Elemér, Boda János, Horváth István, Kiss Jenő, Lukács Gyula, Petresits Imre urak fognak közreműködni.

— **Meghivás.** A „Szombathely-egyházmegyei r. kath. tanitó-egyesület“ f. évi augusztus hava 28-án d. e. 9 órakor tartja évi (VII-ik) közgyülését Szombathelyen, a vármegye házának nagytermében, melyre a t. tagokat, ugy a nevelés és oktatásügy t. barátait tisztelettel meghivom. Tárgyak: 1. Elnök megnyitója. 2. A mult évi közgyülés jegyzőkönyve bemutattatik és kivánatra felolvastatik. 3. Az elnök az egyesület működéséről és állapotáról, ügyeinek vezetéséről valamint azok elintézéséről jelentést tesz. 4. Az egyesület pénztárosa a központi bizottság által már felülvizsgált évi számadását kivánatra felolvassa. 5. Az egyházmegyei tanitói segélyalapi igazgatóságának jelentése. 6. A központi bizottság által a jövő egyesületi évre kitűzött nevelés és tanitástani tételek megbiráltatnak s azok vagy elfogadtatnak vagy másokkal pótoltatnak. 7. A közp. bizottság által ajánlott dolgozatok felolvastatnak s a jutalmak odaitéltetnek. 8. Inditványok. (Az alapsz. 15. §. f pontja: „A közgyülés előtt két héttel bejelentett inditványok tárgyalás alá vétetnek s azok felett határozatok hozatnak.“) Figyelmeztetem a t. egyesületi tagokat az alapszabályok XII. 24. §-ának d. pontjára. A közgyülést reggeli 8 órakor sz. mise előzi meg. Kelt Sárvárott, 1890. julius 31-én. *Barabás György* s. k. az egylet elnöke. A központi bizottság aug. 27-én d. e. 10 órakor a püspöki iskolában tartja gyülését. Kérem a biz. tagtársakat, sziveskedjenek pontosan megjelenni. Az elnök.

— **Hirdetmény.** A m. évi oktober hó 17-én 50693. száu alatt kibocsátott rendeletem értelmében a m. kir. posta és távirdánál a kezelési szolgálatra alsóbb fokozatban 500 frtól 700 frtig emelkedő évi fizetéssel és a szabályszerü lakpénzzel a XII. dijosztályban alkalmazandó posta és távirda segédtisztek kiképzésére Budapesten és Zágrábban — esetleg, kellő számu jelentkező esetén, a többi posta és távirdaigazgatóság székhelyén (Kassa, Nagyszeben, Nagyvárad, Pecs, Pozsony, Sopron, Temesvár) — f. évi oktober hó 1-től kezdve hat hóra terjedő tanfolyamot nyitok. E tanfolyamra hallgatókul felvétetnek: 1.) Első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5. § a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmazásra igazolványnyal biró kiszolgált katonai altisztek; 2.) postamesteri, vagy kiadói minőségben kifogástalanul szolgált oly férfiak: kik a gymnasium, reáliskola, illetve a polgári iskola negyedik osztályát, vagy más iskolák megfelelő osztályát, katonáknál, kik a kezelő altiszti iskolát végezték; 3.) végre a minősültséggel biró más férfi jelentkezők. A felvételre még megkivántatik annak igazolása, hogy az illetők legalább 18 ik életévőket betöltötték, magyar állampolgárok; a magyar, illetve a horvát nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják; fedhetlen előéletüek posta és távirdaszolgálatra testileg alkalmasak, mely körülmény közhatósági orvos bizonyitványával igazolandó. A tanfolyam hallgatói, a kisebb hivatalnoki állásra igazolvánnyal biró katonai altisztek kivételével, beiratási és tandijban busz (20) frtot kötelesek fizetni. Felhivom ehhez képest mindazokat, kik a tanfolyamok valamelyikébe belépni óhajtanak, hogy sajátkezüleg magyar illetve horvát nyelven irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyitványokkal kellően felszerelt kérelmüket f. évi szeptember hó 5-ig és pedig a már alkalmazásban állók rendes előljáróságuk utján, a szolgálatban nem állók az illető főispán vagy polgármester közvetitésével, azon posta és távirda igazgatósághoz, hol a tanfolyamot hallgatni kivánják, nyujtsák be, kijelentvén folyamodványukban azt is, hogy a mennyiben kellő számu jelentkező hiányában csakis Budapesten és Zágrábban tartatnék tanfolyam, e tanfolyam valamelyikébe leendő felvételüket is kivánják-e? Budapest 1890 augusztus 5. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter (P. H.) A másolat hiteléül. *Markl.*

Vegyes hirek.

— **A budapesti állami közép-ipariskolaban** (Népszinház-utca 8. sz.) a jövő iskolai évre a beiratásokat szeptember 1-től 10-ig tartják. Az intézetnek 5 szakosztálya van: épitészeti, gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari. Felvételi feltételek: négy gymnasialis, reál vagy polg. iskolai osztály végzése jeles vagy legalább jó eredménynyel s legalább egy isk. szünidei gyakorlat a választandó szakban. Nem jeles vagy jó osztályzatu tanulók felvételi vizsgát tesznek. Szükséges iratok: az I.—IV. középiskolai osztályokról szóló isk. bizonyitványok, hitelesitett munkabizonyitvány, orvosi és himlőoltási bizonyitvány. Lefizetendő dijak: az épitészeti szakosztályban összesen 22 frt, a többi szakosztályokban 27 frt.

Nyilt-tér.*)

Nyilatkozat.

Tuczentaller Lajos a f. é. julius 18-án történtekről tett nyilatkozataiban elhallgatta, illetve tagadta, hogy én magamnak azonnal elégtételt szereztem azáltal, hogy kocsis módjára tett támadását tettleg és szóval azonnal megtoroltam, sőt állitásaimat „valótlanoknak, s rágalomnak nyilatkoztatja.“

Ennek ellenében következőkben közlöm ama tanuvallomásokat, melyek f. é. augusztus 12-én a helybeli polgármester előtt ez ügyben tétettek:

Martony László tanitó ur azt vallja:

Láttam, hogy Tuczentaller székével Martinkovits ellen ment, láttam, hogy Martinkovits Mátyás védekezőleg Tuczentallert magától eltaszitotta. Miután a taszitás az üveg ajtó felé történt és zaj ütötte fülemet, belátni kezdém, hogy ez nem tréfa dolog. Később Martinkovits azt mondá, hogy Tuczentaller eljárása hivatalához nem, inkább kocsishoz illő“, —

Menzel Gáspár következőkép adja elő az eset általa észlelt momentumait:

Láttam azt is, hogy Tuczentaller egy széket is emelt s azt Martinkovits felé tartotta, mire ez utóbbi a hátulsó szobába hátrált, Tuczentaller által követve. Martinkovits látva, hogy a szék igen közel ér hozzá, azt magától eltaszitotta, mire Tuczentaller Martinkovits arcza felé kezével ütött, de nem talált. Martinkovits után Tuczentallert mellbe lökte, ugy hogy az ajtó zörgött. Később hallottam, hogy Martonkivits „Pfuit“ mondott.

Megjegyzendő, hogy e két tanu a kávéház utczára szoló ablaknál s igy az eset szinhelyéről 10—15 méternyi távolságban ültek.

Közvetlen mellettem ülő Czike Ferencz következőket vallott.

Tuczentaller azon székkel, a melyen ült, Martinkovits felé ment s őt megütni akarta. Martinkovits elkapta a szék egyik lábát. Martinkovits erre azt kérdezte, tréfa vagy komoly a dolog, mire Tuczentaller lábával feléje rugott s kezével arcza felé ütött, de nem találta. Kevéssel rá Martinkovitsot megtaszitotta, ugy hogy az az asztalhoz ért. Ezután Martinkovits mellén ragadta Tuczentallert s ez utóbbit az ajtóhoz vágta a mi nagy zörejt csinált. Hogy Tuczentaller a földre esett volna nem láttam s feküdni sem. Megjegyzem, hogy Tuczentaller az ajtó alsó részéhez esett. Midőn Martinkovits kijött a másik szobából, kifakadott, azt mondván: „mint intelligens ember az egész vidéken ismeretes, annyival is inkább csodálja, hogy ilyent tehetett, ilyen aljas eljárást plane mint városi tisztviselő, ez rosszabb, mintegy kocsisnál szazzal kiköpött „Pfui Teufel“-t mondva. Ezután elment Tuczentaller s kevésre rá Martinkovits.“

Eme három, teljesen érdektelen tanu vallomása, — mely egymást kiegésziti, — fényesen begyőzi azt, hogy én Tuczentaller Lajos kocsis módjára eszközölt támadását azonnal tettleg visszautasitottam, — hogy a széket kezéből kiragadva és kezemmel őt mellénél megfogva az ajtó felé vágtam, ha tetszik taszitottam, — ugy hogy nagy zörejjel neki is esett az ajtónak, — ő hogy végre jelképiesen, de tényleg is előtte leköpve, szóval is mondtam neki, hogy magaviselete nem „intelligens ember, hanem kocsishoz illő“.

Őrajta lett volna ennélfogva a sor engemet lovagias elégtételre provocálni, nem pedig ama kibuvót keresni: két ur által megizenni, miszerint rendelkezésemre áll.

Kinek nyilatkozatai foglalnak-e magában rágalmazást és valótlanokat, — az enyémek-e, vagy Tuczentalleréi, — azt minden elfogulatlan ember ezekből láthatja.

Kőszeg, 1890. augusztus 16-án.

Martinkovits Mátyás.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

HIRDETESEK.

2621890. sz.

Hirdetmény.

Kőszeg szab. kir. város polgármesteri hivatala részéről közhirré tétetik, hogy a városi erdőkben lévő idei gubacstermés f. é.

augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor

a városház tanácstermében nyilvános árverésen el fog adatni.

Árverezők tartóznak 50 frt bánatpénzt letenni és a vételárt.

Egyéb feltételek a polgármesteri hivatalban betekinthetők.

Kőszeg, 1890. augusztus 16-án.

Tipka Ferencz,
polgármester.

Pénzbetétek kamatozása!

Alulirott bankház elfogad **PÉNZBETÉTEKET** melyek után **5% kamatot** fizet.

A betétek előleges felmondása nélkül bármikor visszafizettetnek.

Keresek tisztességes — bármily rangu vagy rendü egyéneket — kik sorsjegyeknek részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtanak.

Legmagasabb jutalék és **FIX FIZETÉS** biztosittatik.

Vidéki takarékpénztári részvényeket, Bankrészvényeket, állampapirokat, sorsjegyeket, részvényeket, betétjegyeket, zálogjegyeket a legmagasabb árak mellett veszek és legjutányosabban eladok. Kivánságra teljes titoktartás mellett e papirokra mérsékelt kamat mellett legmagasabb pénzelőleg is nyerhető.

Regaleváltság kötveny birtokosait ezennel tisztelettel értesitem, hogy

1. A regalevaltság kötvényeit,
2. Az ezekre szolo utalványokat.
3. A meg nem utalvanyozott, de a magas ministerium által helybenhagyott ügyességeket a legjobb ár mellett megveszem, vagy azokra mérsékelt kamat mellett a legmagasabb előleget adom.

LŐRY J., bankház.

Budapest, Hatvani-utcza 17. sz.

Alapittatott 1876-ban. Alapittatott 1876-ban.

Mindenki

200—300 frtnyi havi **keresethez** juthat, minden tekintetben tisztességes és becsületes modon, egy **előkelő** képviselőség elvállalása által.

Mint mellékkereset is bárki részére alkalmas. — Ajánlatok intézendők: „Kereskedelmi irodához" Budapest, Fürdő-utcza 4 sz.

94|1890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a **m. kir. államkincstár** végrehajtatónak, **Böhm Mátyás** végrehajtást szenvedő elleni 90 frt 78 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi királyi járásbiróság területén levő **Borostyánkő** község határában fekvő, a borostyánkői 88. sz. tjkvben A † 113. hr. 53. összeirasi sz. házból végrehajtást szenvedőt illető fele részre 421 frt, s a 6. sorsz. a. felvett közös erdő legelőbőli illetményre egészben 80 frt, a † (1863/4—1864) hr. egész legelőre 8 frt, a † 1900. hr. egész erdőre 8 frt, — a † 2001 hr. egész erdőre 14 frt, — a † 2371. hr. egész erdőre 14 frt, ugy az 1155. hr. szántóból végrehajtást szenvedőt illető tele részre 143 frt, és az 1401. hr. egész szántóra 50 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1890-ik évi szeptember hó 11-dik napjának délelőtt 10 órakor Borostyánkő község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881 : LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, a kir. jbiróság telekkönyvi osztályánál május 24. 1890.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbiró.

1003|890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy **Wettendorfer Ignácz** végrehajtatónak, **Mayer Jakab** és társai végrehajtást szenvedők elleni 70 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi kir. járásbiróság területén lévő **Rohoncz** község határában fekvő, a rohonczi 116 sz. tjkvben 151. hr. és 468 házszámu ingatlanra árverést 1000 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1890-ik évi október hó 13-ik napjának délelőtti 10 órakor Rohoncz község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881 : LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890. évi január hó 23-ik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Szluha,
kir. járásbiró.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta

a főtisztelendő és kegyes

„Benedek-rendü" szerzetesektől

Soulac-i apátság Girondében.
Prior: Dom Magnelonne.
2 arany érem:
Brüssel 1880 — London 1884
A legmagasabb kitüntetések.

Feltaláltatott: **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes **„Benedek rendü"-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vizben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyitja a lukas fogat,

melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghúst erősiti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmöket ezen régi és hasznos készítményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapíttatott 1807-ben. **SEGUIN Bordeaux** 106 és 108,

Főügynök: SEGUIN Rue Croix de Seguey.

Kapható minden nevezetesebb illatszeráru-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszeráru-(drogue) kereskedésekben.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés előmozditására a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van késztive s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus f lbüfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszereve lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Védjegy

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett **„Dr. ROSA-féle életbalzsam"** minden üveeskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz" czimzett gyogyszertárból, FRAGNER B. Praga 205—III."** német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz" Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. **Budai Emil** úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül telszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelonczékban

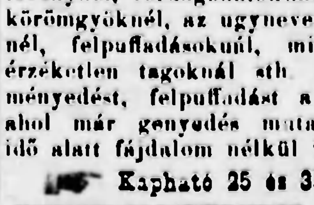

Óvás! Miután a prágai általános házikenőczöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz késztive, s csak akkor valódi, ha a sárga érczszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legjobban ajánlott számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás meggyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üvog ára 1 frt.**

Radein i

legtartalomdusabb natron-lithion-savanyuforrás

Kipróbált gyógyszer **hugysavas diathesis** (köszvény, homokképződés) továbbá a **gyomor, hugyszervek** (vese, hólyag) **betegségénél, a légcsövek idült katarrhusa, haemorrhoidák** nemkülönben a **sárgaság** bajai ellen.

Dr. Garrod, Birwanger, Cantani, Ure kisérletei bizonyitották, hogy a **szénsavas lithion** a hugysavas lerakodásokat legjobban képes feloldani a honnét származnak a **radeini** savanyuviz nagy sikerei.

Üditő italként borral vagy gyümölcsnedvekkel és czukorral vegyitve általánosan kedvelt a radeini viz.

Radein gyógyhely.

Savanyuforrás és vasfürdők főleg jó hatással köszvényes bántalmaknál, hugyszervbajok, vérszegénység, női betegségek és gyengeségi állapotokra stb.

Olcsó élelem és tartózkodás. Prospectust

(ingyen) a radeini gyógyhelyről és a savanyuviz szétküldését illetőleg szivesen küld a **Direction des Curortes Radein** (Steiermark).

Mostanábangyakran fordul elő azon visszaélés, hogy egészen más nemü kevésbé jó savanyu vizek radeini gyanánt hozatnak forgalomba; figyelmeztetjük azért a t. cz. közönséget, hogy csupán azon üvegek tartalmaznak **valódi radeinit**, amelyeknek dugójába a **„Radein"** név van bevésve.

Valódi Radeini savanyuviz kapható Kőszegen:

Waisbecker Edénél.

Első legolcsóbb és szolidabb bevásárlóhely. Szétküldés az eredeti gyárárakon.

Ticho Fülöp, Brünn,

Krautmarkt 21. — Rathhausg sse 17.

Szétküldés utánvéttel. A pénz előbbi beküldése esetén a csomag bérmentesen küldetik.

Brünni posztó-szövetek

a leghiresebb cs. és kir. gyáraktól.

1 maradék 3·10 méter öltönyszövet jó minőségben frt. 3·50.
1 maradék 3·10 m. öltönyszövet jobb minőségben frt. 5·—.
1 maradék 3·10 m. öltönyszövet legjobb minőségben frt 10·75.
1 maradék 3·10 m. fekete posztó salon-öltönyre frt. 9·—.
1 maradék 2·10 m. felöltőszövet, jó minőségben frt. 4·25.
1 maradék 2·10 m. felöltőszövet legfinomabb minőség frt. 8.

Moso-szövetek

(Mosásért biztosittatik.)

1 maradék kártolfonal a legujabb szövetmintákban, 6·40 m. frt. 3·—.
1 maradék lenvászon a legdivatosabb és legtartósabb öltönyre 6·40 m. frt. 4.

Egy vállraveró

zérna, 9 negyed hosszu fl 1·50.
Tiszta gyapju 10 negyed hosszu frt. 5·—.
Egész fekete, selyemállal (Cachemir-kendő) gyászra frt. 4·50.

Női ruha-szövetek

mindenféle szövetnemben, kivitelben és szinben, a legujabb és legdivatosabban a tavaszi és nyári időszakra 1890/91.

Egy egész öltözet duplaszéles.

jó minőségben 10 meter frt 5·—.
jobb „ 10 meter frt 7·—.
finom „ 10 meter frt 9·—.
finomabb minőségben tiszta gyapju 10 meter frt 11·—.
legfinomabb minőségben tiszta gyapju 10 met. frt 13·—.

Fekete Cachemir,

lengyel készitmény, sima, csikos, vagy virágos:
1 öltözet 10 m. sima frt 4·50.
1 „ „ „ csikos frt 5·50.

Angol Zephyr (vásznak),

legfinomabb és legalkalmasabb házi és utczai öltözéknek.

Uj!!

1 egész öltöny Ia, 10 meter frt 6·50.
1 egész öltöny IIa, 10 meter frt 4·50.

Franczia Voiles (Satins),

mosásra biztositék.

Egy teljes ruha 10 méter:

jó minőségben . . frt 3·50.
finom . . . . frt 4·50.
legfinomabb min. . frt 5·50.
atlasz-minőségben . frt 6·50.

Jute-függöny

török minta, egész hosszában
első minőség . . frt 3·50.
második min. . . frt 2·50.

Tunis-függöny

aranyuyal átszőve, gyönyörü csikossal és bojttal ellátva, teljes hosszában, mindenféle szinben . frt 4·50.

Egy garnitura.

két ágy- és egy asztalteritő
juto-ből . . . . frt 3·50.
ripsből . . . . frt 4·50.

Manilla-futoszőnyeg,

igen tartós, egy marad. 10—11 m. frt 3·40.

Lenn-áruk:

Egy darab = 30 bécsi rőf, ára darabonkint:

Rumburgi szék-lenn, 5 negyed széles . . frt 6·50.
Rumburgi Oxford valódi szín Ia. . . . . frt 6·50.
Rumburgi Oxford valódi szin IIa. . . . . frt 4·50.
Chiffon, igen jó min. á frt 4·50, 5·50, 6·50 egész frt 9·—
Házivászon, 4 negyed széles frt 4·50, 5 negyed frt 5·50.
Stefánia-vászon, 5 negy. széles, teljes pótlék a lenfonálnak . . frt 9·—
Atlasz-Gradl, ágybevonásokra Ia 8.50, IIa frt 5·50.
Lenszövet varrás nélkül darabja, 2 met. hossza frt 1·10.
Canevas, Ia min. ágybehuzókra . . . frt 6·—
Hölgy-ingek chiffonból vagy erős lenvászonból, csipkével, 6 dar. frt 3·75.
legjobb rumburgi fonállal és svájczi himzéssel 6 darab . frt 6·—

Fennti métermértékek teljesen elegendők egész férfi öltönyre vagy felöltőhez.

Pompásan elkészitett mintakönyvek a szabó uraknak kivánságára ingyen és bérmentesen küldetnek.

Minták magányosan kivánság szerint minden áracikkből ingyen és bérmentesen küldetnek.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.